

Nytt system for produksjonstilskudd krever: Økt fokus på likviditetsstyring

Forfatter

Harald Pedersen, Tveit Regnskap AS

Sammendrag

Fra og med 2018 blir det én årlig utbetaling av produksjonstilskudd. Omleggingen fordrer økt fokus på likviditetsstyring: Nå må utbetalingen i februar være helt fram til de første slakteoppgjørene på høstparten.

Publisert

2017

Referanse

Sau og Geit Nr.6/2017

Utskriftsdato

22.07.2019 www.fag.nsg.no

Nytt system for produksjonstilskudd krever:

Økt fokus på likviditetsstyring

I 2018 vil du få hele produksjonstilskuddet utbetalt i februar. Men husk at pengene skal vare til september...

Fra og med 2018 blir det én årlig utbetaling av produksjonstilskudd. Omleggingen fordrer økt fokus på likviditetsstyring: Nå må utbetalingen i februar vare helt fram til de første slakteoppgjørene på høstparten.

Tekst og foto: Harald Pedersen, Tveit Regnskap AS

I 2017 ble systemet for søknad og utbetaling av produksjonstilskudd endret. Reglene og satsene for de ulike tilskuddene er noenlunde uendret, men det er nye og ABSOLUTTE søknadsdatoer, samt at det nå kun er ÉN utbetaling pr. år. Det betyr at småfæbonden må levere søknaden FØR/PÅ søknadsfristen og kunne forvalte de utbetalte tilskuddskronene i februar helt til en begynner å få slakteoppgjør i september. Myndighetenes motivasjon for omleggingen er å forenkle kontroll og forvaltning.

Fra to til én utbetaling pr. år

Det har til og med 2017 vært to utbetalinger av produksjonstilskudd i året; én i februar og én i juni. I 2018 blir alt utbetalt i februar. Det positive for geite- og sauebonden er at en får utbetalt pengene tidligere. Men dette fordrer økt fokus på likviditetsstyring. Når kommer pengene inn

og når skal regninger betales? Når en sauebonde (100 vinterføra sauer) i februar 2018 kanskje får utbetalt opp mot kr 250 000, kan en gjerne føle seg rik. Men setter en seg ned og går gjennom hvilke regninger som skal betales i løpet av våren/sommeren, tror jeg flere kanskje vil få seg en aha-opplevelse. Husk at pengene skal vare helt til en slakter de første lammene i august/september. For å få oversikt over dette kan det være fornuftig å sette opp et likviditetsbudsjett.

Budsjettet må inkludere mva.

I eksemplet på likviditetsbudsjett har jeg tatt utgangspunkt i et reelt regnskap til en sauebonde på Haugalandet som Tveit Regnskap fører regnskapet for. Dette er et sauebruk med ca. 100 vinterføra sauer. Jeg har sett på når inntektene kommer inn på konto og når utgiftene som påløper skal betales. I og med at dette er et likviditets-

budsjett (dvs. en oversikt over både det som går inn og ut) har jeg inkludert mva. i beløpene.

Forutsetningene

Besetningen har altså 100 vinterføra sauer med lammemettall 1,9 på høsten. 10 lam slaktes som dielam i juni, 100 lam og 20 sauer slaktes i september, 60 lam slaktes i oktober og 20 lam settes på til liv. Tilskuddet er beregnet ut fra gjeldende jordbruksavtale, distriktstilskudd slakt for sone 2 og arealsone 5. Det disponeres 50 da dyrka og 80 da innmarksbeite. Alle dyr går på fjellbeite/utmarksbeite. Kvalitetstilskudd lammeslakt er medtatt i posten slakt. Alle tilskudd utbetales i februar. Det brukes ca. 100 kg kraftfôr pr. vinterføra sau, det leies inn tjenester til slått og rundballing, samt at lønnskostnad til innleid hjelp (avløser) er lik avløsertilskuddet. Det ble bygget nytt sauehus for noen år siden som det betales renter og avdrag på (annuitetslån på 1 mill. kroner over 20 år med 3 % rente).

Rik i februar - fattig i august?

Som en ser av likviditetsbudsjettet, trengs alle tilskuddspengene som utbetales i februar, til å dekke vårens og sommerens store utgifter. Januar/februar har et likviditetsoverskudd med hele kr 218 000

Likviditetsbudsjett 2018

	Jan/feb	Mars/april	Mai/juni	Juli/aug	Sept/okt	Nov/des	2018
Slakt			25 000		235 000	120 000	380 000
Ull		7 000			7 000		14 000
Tilskudd	250 000						250 000
SUM INNTEKTER	250 000	7 000	25 000	-	242 000	120 000	644 000
Kraftfôr	12 500	12 500	12 500			12 500	50 000
Forbruksartikler	1 000	10 000	2 000	1 000	1 000	1 000	16 000
Dyrlege/Medisiner		5 000	15 000			3 000	23 000
Kjøp av ny avlsvær					5 000		5 000
Gjødsel/Kalk			20 000	15 000			35 000
Maskinleie			20 000	18 000			38 000
Avløser	5 000	10 000	10 000	10 000	10 000	5 000	50 000
Andre tjenester	3 000	4 000			4 000		11 000
Drivstoff		6 000		6 000			12 000
Strøm	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	9 000
Jordleie/beiteleie					30 000		30 000
Div. verktøy/utstyr							-
Vedlikehold		5 000	10 000	10 000			25 000
Forsikring	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	12 000
Adm./kontor/regnskap osv.	1 000	2 000	15 000	2 000	15 000	15 000	
Renter/avdrag lån	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	33 000
SUM KOSTNADER	31 500	63 500	113 500	71 000	74 000	45 500	399 000
INNTEKTER - KOSTNADER	218 500	-56 500	-88 500	-71 000	168 000	74 500	245 000
LIKVIDITETSOVERSKUDD	218 500	162 000	73 500	2 500	170 500	245 000	

mens det i månedene mars til og med august blir et likviditetsunderskudd. I slutten av august viser eksemplet at det kun er kr 2 500 igjen av de kr 250 000 som ble utbetalt i tilskudd i februar. Når hovedpuljen av lam slaktes i september får en igjen likviditetsoverskudd.

Billigst: Lån med pant i fast eiendom

Likviditetsbudsjettet viser at sauebonden

trenger tilskuddet som ble utbetalt i februar til å dekke vårens/sommerens kostnader. Om en har planer om å foreta større investeringer i traktor/maskiner, bygninger eller påkoste større vedlikehold - og ikke har oppspart kapital tilgjengelig - må en tenke en form for finansiering. Lån med pant i fast eiendom er det billigste, gjerne med rente til litt under 3 %. Det nest billigste er lån med pant i maskiner/driftsløsøre - med kanskje rundt

5-6 % rente. Driftskreditt tilbys også i markedet til rundt 4 %.

Dyrest: Leverandørgjeld

Den aller dyreste finansieringen er å bruke leverandørene som bank. Forsinkelsesrentesatsen er for tiden 12 % (!!!) og dette er betydelig dyrere enn annen finansiering. I tillegg påløper også gjerne purregebyrer og inkassosalær. Dersom leverandøren ►

aksepterer å vente på kr 150 000 i 5 måneder med 12 % rente, blir dette en rentekostnad på kr 7 500. Hvis en istedenfor disponerer f.eks. driftskreditt med 4 % rente blir rentekostnaden kun kr 2 500; en sparer altså kr 5 000. Det beste er jo om en har penger på konto, da sparer en kr 7 500.

Lån bedre enn leasing

For å slippe dette; å komme i en situasjon der en må be om kreditt hos leverandører, er det viktig og ha oversikt over forestående inntekter og kostnader samt være riktig finansiert. Fast eiendom/bygninger finansieres helt greit med langsiktig lån i banken. Traktor og maskiner med lån evt. leasing. For sauebønder med begrenset skattemessig overskudd vil nok lån være å foretrekke framfor leasing. Til perioder med store kostnader og lite inntekter kan det være fornuftig å kunne disponere driftskreditt.

Jeg anbefaler alle sauebønder å sette opp et likviditetsbudsjett. Da får en god oversikt over pengestrømmen. Samtidig er det viktig å være riktig finansiert. Langsiktige investeringer bør nedbetales langsiktig slik at en har penger til løpende drift.

Om forfatteren

Harald Pedersen jobber som autorisert regnskapsfører/seniorrådgiver hos Tveit Regnskap AS, hovedsakelig rettet mot jordbrukskunder. Han driver også gård hjemme i Haugesund med sau og ammekyr.

Om Tveit Regnskap

Tveit Regnskap AS består av 173 ansatte hvorav 77 er autoriserte regnskapsførere. Vi er i dag rådgiver/regnskapsfører for 2 700 bedriftskunder og 1 700 jordbrukskunder. Vi har landets største fagmiljø på landbruksregnskap og tilhørende rådgivning. Vår landbruksrådgivning består

av blant annet; landbrukstakst, eierskifte, driftsplaner, søknadshjelp til Innovasjon Norge, faglige foredrag/kurs, hjelp til å søke produksjonstilskudd/erstatning osv. Mange av våre regnskapsførere/rådgivere på jordbruk driver også egen gård hjemme med praktisk erfaring. www.tveit.no